

De arbeidsmarkt voor leraren voortgezet onderwijs 2023-2028

Onderwijsregio's in Noordwest-Nederland

Datum Augustus 2024
Auteurs dr. Lieke Heil
dr. Hendri Adriaens
Berkay Serceoglu MSc

Uitgave

Centerdata
info@centerdata.nl
www.centerdata.nl

Contact

Hendri Adriaens
hendri.adriaens@centerdata.nl

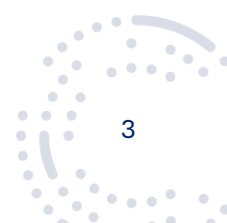
© Centerdata, Tilburg, 2024

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	5
2 De verdeling van werkende leraren naar leeftijd	6
3 Prognoses op hoofdlijnen	7
3.1 Werkgelegenheid	7
3.2 Vervangingsvraag	9
3.3 Instroom	12
3.4 Onvervulde werkgelegenheid	14
4 Meer informatie over de arbeidsmarkt in uw regio	17
4.1 Bronnen van instroom	17
4.2 De betrekkingssomvang	18
4.3 Het aandeel vrouwen	19
A Indeling onderwijsregio's per landsdeel	21
B Achtergrond ramingsmodel Mirror	23
C Toelichting kernvariabelen	24

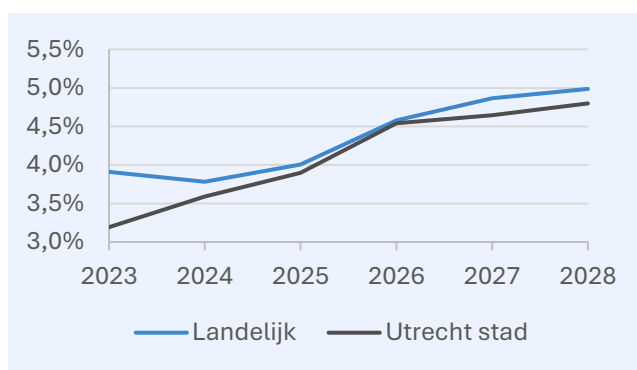

Voorwoord

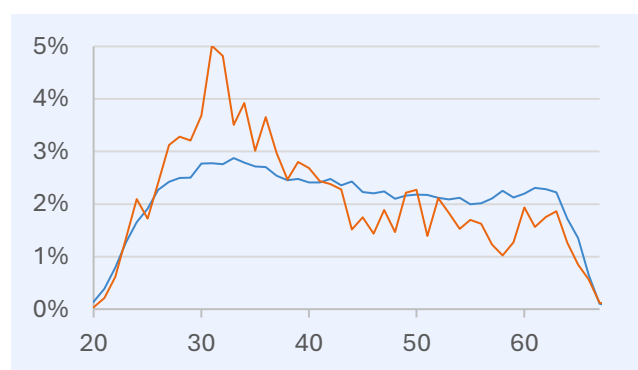
Beste Onderwijsregio Utrecht stad,

Deze landsdeelrapportage biedt een actuele en gedetailleerde analyse van de ontwikkelingen binnen het voortgezet onderwijs in Noordwest-Nederland, en plaatst deze in een breder landelijk perspectief. Met dit rapport willen wij u een helder beeld geven van de belangrijkste trends.

Het tekort in de onderwijsregio Utrecht Stad zal de komende jaren stijgen. In onderwijsregio Utrecht stad is de gemiddelde leeftijd van leraren een flink stuk lager dan het landelijk gemiddelde.

Figuur 1: Relatieve onvervulde werkgelegenheid leraren

Figuur 2: Leeftijdsopbouw van leraren op 1 oktober 2022 in de regio (in oranje) en op landelijk niveau (in blauw)

De cijfers in dit document kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de regionale arbeidsmarktanalyse. Het zou interessant zijn om deze landsdeelniveaus zelf aan te vullen met aanvullende data, bijvoorbeeld per bestuur, gemeente of provincie. De Realisatie-Eenheid denkt graag mee in hoe we de arbeidsmarktanalyse naar het volgende niveau kunnen tillen.

Hartelijke groet,
Namens de Realisatie-Eenheid,

Seth Hielema

Regio-adviseur Noordwest-Nederland

1 Inleiding

Jaarlijks verschijnen rapporten waarin voorspellingen voor de toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel op landelijk niveau beschreven worden.¹ Het huidige rapport maakt deel uit van een reeks regionale rapportages, waarin de bevindingen uit de landelijke rapporten voor specifieke onderwijsregio's samengevat worden.

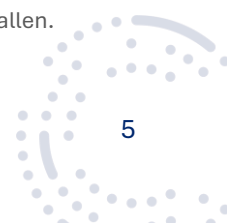
Het rapport dat nu voor u ligt geeft een indruk van de arbeidsmarkt voor leraren in het voortgezet onderwijs (vo) in de onderwijsregio's in Noordwest-Nederland: Kennemerland Groot-Amsterdam, Amsterdam, Noord-Holland Noord, Almere, Midden-Nederland en Utrecht stad.² Hoe ontwikkelt de totale vraag naar leraren zich in deze regio? Hoe staat het met de in- en uitstroom van leraren? En welke effecten heeft dat op het lerarentekort? Dit zijn de vragen die in dit rapport centraal staan.

De voorspellingen voor de toekomstige arbeidsmarkt zijn gebaseerd op een ramingsmodel, genaamd Mirror. Dit is een model voor de onderwijsarbeidsmarkt dat in opdracht van het ministerie van OCW ontwikkeld werd door Centerdata. Mirror wordt in bijlage B kort toegelicht.

De opbouw van dit rapport is als volgt. In hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** tonen we de verdeling van de werkende leerkrachten naar leeftijd. Dit geeft een eerste indruk van het te verwachten effect van veroudering van het lerarenbestand. In hoofdstuk 3 tonen we de globale verwachtingen voor komende jaren bij gelijkblijvend beleid. In hoofdstuk 4 geven we nog inzicht in extra gegevens over de regio en leggen we uit waar u eenvoudig meer van deze gegevens kunt vinden.

¹ Voor de meest recente versie waarop dit rapport gebaseerd is, zie 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel: po, vo en mbo (2023-2033)'. Deze publicatie is te bekijken via www.rijksoverheid.nl of www.mirrorpedia.nl/publicaties.

² Zie bijlage A voor een overzicht van de onderwijsregio's per landsdeel en de gemeenten die daaronder vallen.

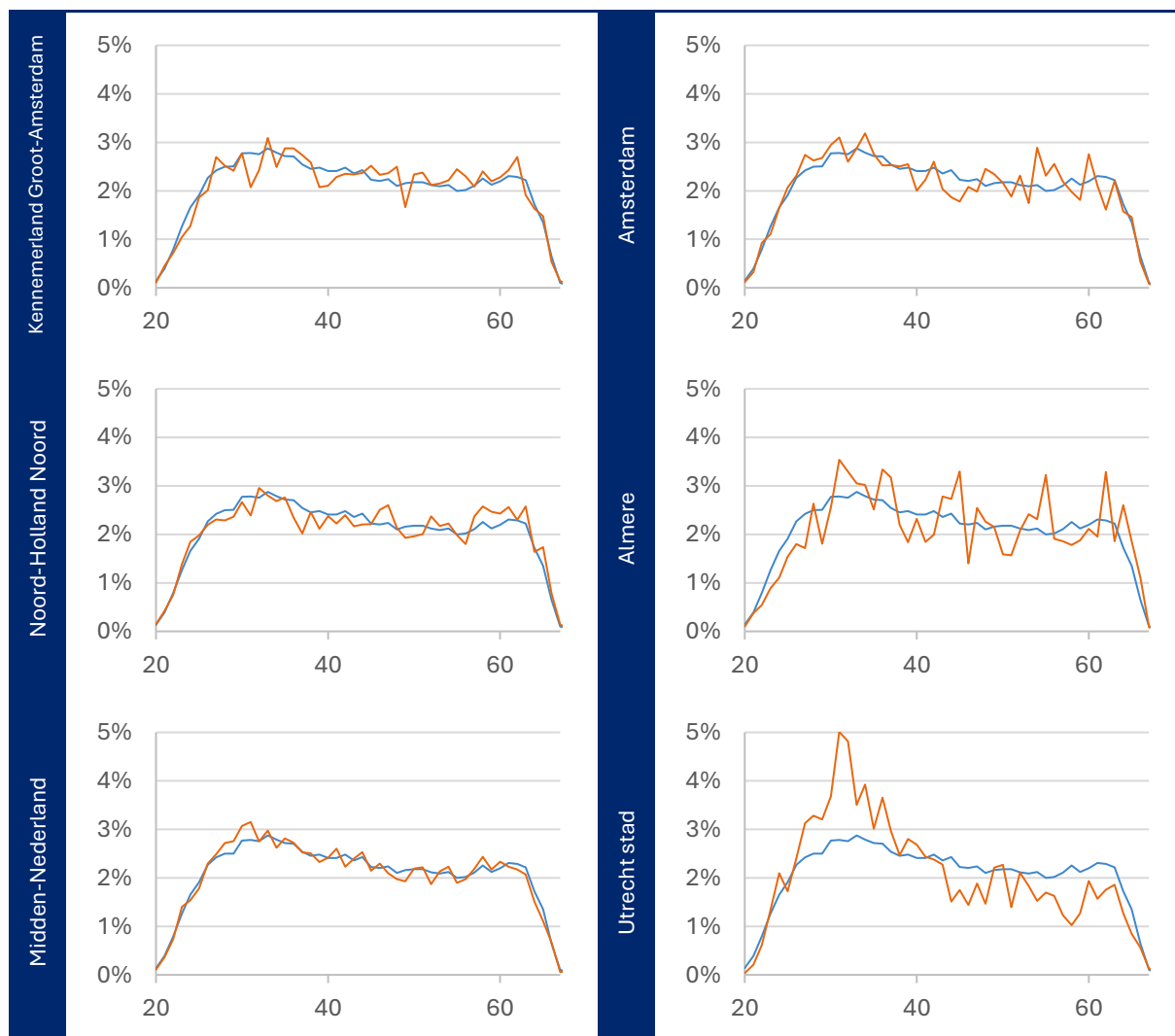

2 De verdeling van werkende leraren naar leeftijd

Wanneer veel leraren op korte termijn de pensioenleeftijd bereiken, kan dat het lerarentekort vergroten. Concreet vergroot dit de vervangingsvraag zoals beschreven in paragraaf 3.2. Het is daarom van belang in kaart te brengen hoe het staat met de leeftijdsopbouw van de lerarenpopulatie in de regio. De leeftijdsopbouw per 1 oktober 2022 is te zien in Figuur 3. Daarbij is het aantal fte per leeftijdsgroep uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal werkende fte's per onderwijsregio. Tevens toont iedere figuur ter vergelijking de landelijke leeftijdsopbouw.

In de onderwijsregio Utrecht stad ligt de gemiddelde leeftijd van leraren een stuk lager dan het landelijk gemiddelde. De rest van de onderwijsregio's in Noordwest-Nederland hebben een leeftijdsverdeling die veel lijkt op het landelijk gemiddelde. In tegenstelling tot een aantal jaren geleden is een groot deel van de leraren relatief jong, maar er is ook nog een aanzienlijke groep die op relatief korte termijn met pensioen zal gaan.

Figuur 3: Leeftijdsopbouw van leraren op 1 oktober 2022 in de regio (in oranje) en op landelijk niveau (in blauw)

3 Prognoses op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk beschrijven we (verwachtingen voor) enkele kernvariabelen voor de toekomstige lerarenarbeidsmarkt: de werkgelegenheid, de vervangingsvraag, de instroom en de onvervulde werkgelegenheid. Voordat we dat doen, is het van belang helder te hebben wat we precies bedoelen met deze termen:

- De **werkgelegenheid** is de totale vraag naar leraren. Als er geen onvervulde werkgelegenheid is, is het aantal fte leraren dat werkt gelijk aan de werkgelegenheid. De werkgelegenheid wordt vooral bepaald door het aantal leerlingen.
- De **vervangingsvraag** is de vraag naar leraren die ontstaat omdat personen uit de sector stromen (vanwege pensioen of om andere redenen), minder gaan werken (inclusief verandering in gebruik van de seniorenregeling), in een andere regio gaan werken, of een andere functie binnen de sector gaan bekleden. In het algemeen is de uitstroom uit de sector veruit de grootste component van de vervangingsvraag.
- De **instroom** is het aantal fte dat jaarlijks van buiten de sector vo in het onderwijs gaat werken. Daarbij gaat het vooral om mensen die net de lerarenopleiding hebben afgerond of mensen met een onderwijsbevoegdheid die opnieuw in het onderwijs gaan werken.
- De **onvervulde werkgelegenheid** is het lerarentekort dat ontstaat wanneer de instroom te klein is en/of de werkgelegenheid of de vervangingsvraag te groot.³

3.1 Werkgelegenheid

Voor de ontwikkeling van het lerarentekort is het allereerst relevant hoeveel leraren (in fte's) er in totaal nodig zullen zijn. Prognoses van deze werkgelegenheid worden gebaseerd op verwachtingen over het aantal leerlingen van DUO.⁴ We nemen daarbij de verhouding tussen het aantal fte leraren en het aantal leerlingen (zoals die was op 1 oktober 2022) als uitgangspunt, inclusief een beperkte vaste voet.

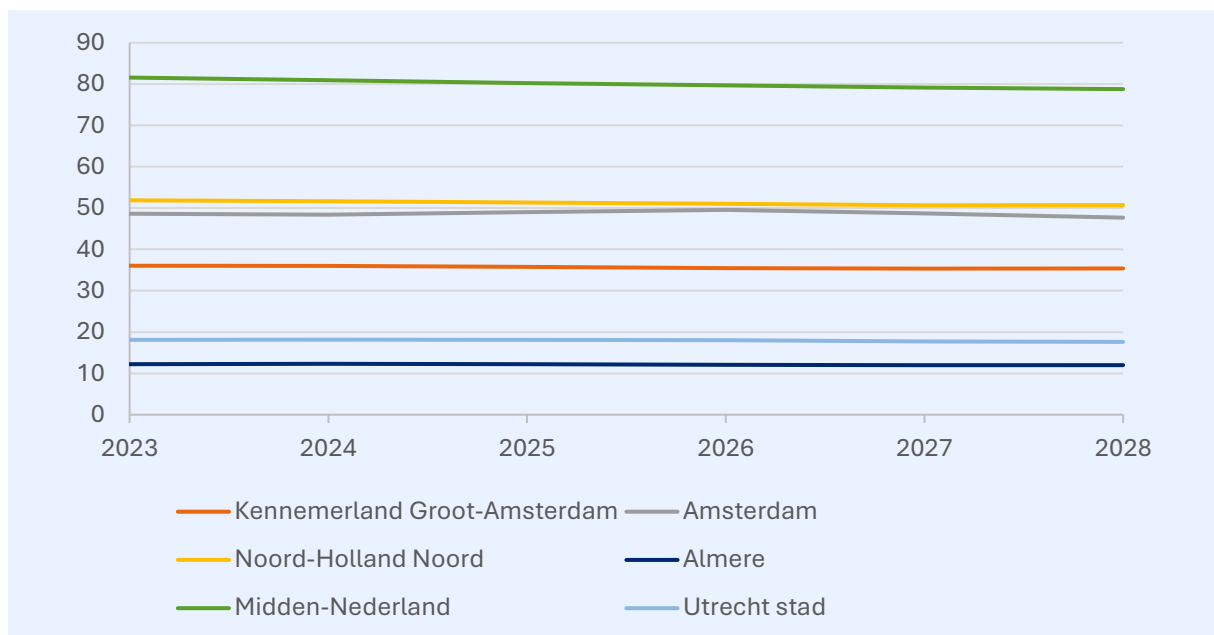
³ Merk op dat er een belangrijke relatie geldt tussen deze variabelen, namelijk: verandering onvervulde werkgelegenheid = verandering werkgelegenheid + vervangingsvraag – instroom. Een meer gedetailleerde uitleg van de relaties tussen de variabelen is te vinden in bijlage C.

⁴ Zie data.duo.nl.

Figuur 4: Leerlingenprognoses DUO (x 1.000)

Figuur 4 toont de leerlingenprognoses voor de komende jaren. Hoewel de verwachtingen voor de onderwijsregio's als geheel redelijk constant zijn, kan het zo zijn dat het aantal leerlingen voor afzonderlijke scholen wel sterker toeneemt of afneemt. Tabel 1 toont de op basis van de leerlingenprognoses voorspelde werkgelegenheid. In Tabel 2 is deze werkgelegenheid voor Noordwest-Nederland als geheel uitgesplitst naar vak.⁵

Tabel 1: Werkgelegenheid leraren in fte⁶

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	60.892	60.619	60.108	59.563	58.871	58.441
Kennemerland Groot-Amsterdam	2.359	2.354	2.342	2.324	2.316	2.321
Amsterdam	3.447	3.428	3.479	3.519	3.458	3.381
Noord-Holland Noord	3.551	3.534	3.512	3.491	3.468	3.471
Almere	776	782	776	765	761	762
Midden-Nederland	5.223	5.183	5.138	5.107	5.070	5.051
Utrecht stad	1.115	1.123	1.121	1.114	1.099	1.091

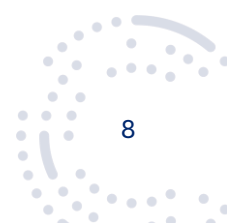
Tabel 2: Werkgelegenheid leraren per vak in fte (voor Noordwest-Nederland)⁷

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	1.680	1.672	1.673	1.671	1.654	1.640
Duits	579	576	573	571	566	564
Engels	1.425	1.418	1.415	1.412	1.399	1.391
Frans	603	600	597	595	590	587
Biologie	804	799	797	795	788	784
Informatica	104	103	104	104	102	101
Natuurkunde	530	527	525	523	518	516

⁵ De gegevens over gegeven vakken die hiervoor nodig zijn zijn afkomstig uit IPTO, zie Vloet, den Uijl & Guimarães. (2023) IPTO: bevoegdheden en vakken in het vo - peildatum 1 oktober 2022.

⁶ Dit is exclusief het aantal fte's in de seniorenregeling.

⁷ Dit is exclusief het aantal fte's in de seniorenregeling.

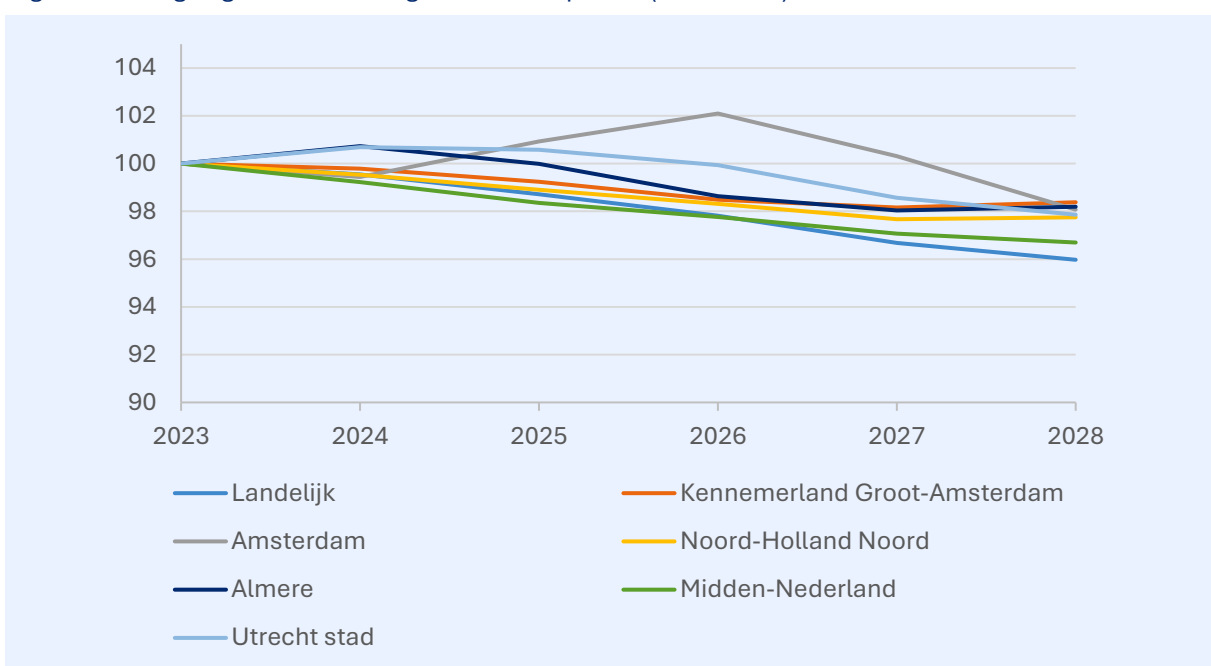

Scheikunde	428	426	425	424	420	418
Wiskunde	1.597	1.590	1.585	1.579	1.565	1.557
Aardrijkskunde	611	609	606	604	599	596
Economie	828	824	822	818	811	806
Geschiedenis	739	736	733	730	724	721
Levensbeschouwing	204	203	202	201	200	200
Maatschappijleer	369	367	367	366	362	360
Techniek	186	185	185	184	182	181
CKV, Kunstvakken	1.150	1.146	1.145	1.142	1.130	1.122
Gezondheidszorg en Welzijn	174	173	174	175	173	171
Klassieke Talen	219	217	216	214	212	212
Lichamelijke Opvoeding	1.154	1.149	1.146	1.142	1.131	1.124
Overige Vakken	2.491	2.484	2.484	2.479	2.451	2.430
Praktijkonderwijs	599	597	593	592	594	595
Totaal	16.471	16.403	16.367	16.320	16.171	16.077

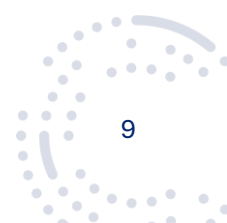
Figuur 5 laat zien dat de werkgelegenheid op landelijk niveau de komende jaren zal dalen. In onderwijsregio Amsterdam zal de werkgelegenheid naar verwachting eerst groeien voordat deze daalt. Hetzelfde geldt in mindere mate voor de onderwijsregio's Almere en Utrecht stad. In de overige onderwijsregio's van Noordwest-Nederland zal er gedurende de ramingsperiode sprake zijn van een geleidelijke daling.

Figuur 5: Werkgelegenheid leraren genormeerd op 2023 (2023 = 100)

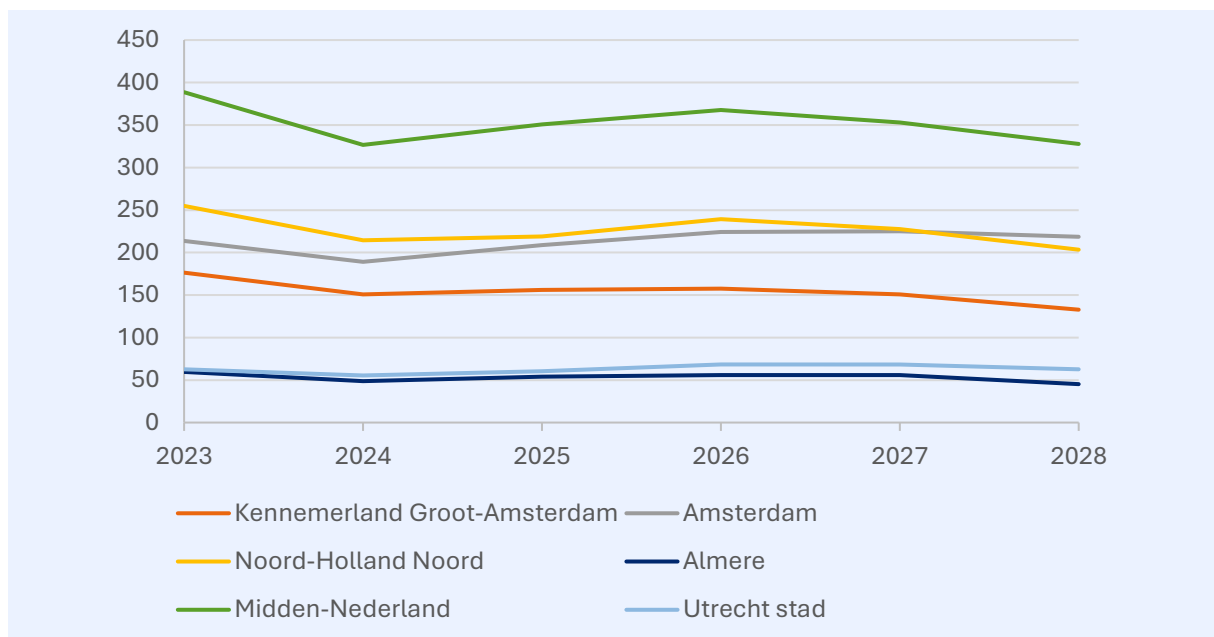
3.2 Vervangingsvraag

De vervangingsvraag is de optelsom van alle fte's die gedurende een jaar niet meer vervuld worden. Die vraag ontstaat door uitstroom, maar ook doordat leraren minder gaan werken of een andere functie (zoals directeur) gaan bekleden. In Figuur 6 is de vervangingsvraag per onderwijsregio weergegeven. Tabel 3 toont de onderliggende cijfers voor deze figuur.

Figuur 6: Vervangingsvraag leraren in fte (per jaar)

Tabel 3: Vervangingsvraag leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	4.013	3.527	3.773	3.959	3.847	3.510
Kennemerland Groot-Amsterdam	176	151	156	158	151	133
Amsterdam	214	189	209	224	225	219
Noord-Holland Noord	255	214	219	239	227	203
Almere	60	49	54	56	56	45
Midden-Nederland	389	327	351	368	353	328
Utrecht stad	63	55	61	68	68	62

Tabel 4 toont de vervangingsvraag uitgesplitst naar vak. Verschillen hierin tussen vakken ontstaan vooral omdat de leeftijdsverdeling van leraren voor ieder vak anders is, waardoor bijvoorbeeld de uitstroom bij een ‘vergrijsd’ vak hoger kan zijn dan bij andere vakken.

Tabel 4: Vervangingsvraag leraren per vak in fte (voor Noordwest-Nederland)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	155	129	125	134	126	114
Duits	57	46	47	45	44	38
Engels	126	99	110	119	114	107
Frans	53	40	43	48	41	40
Biologie	61	54	55	58	58	51
Informatica	14	10	9	8	7	6
Natuurkunde	53	42	41	40	40	35
Scheikunde	37	28	30	32	31	25
Wiskunde	138	105	112	113	106	97
Aardrijkskunde	43	34	36	43	38	37
Economie	75	59	68	70	65	60

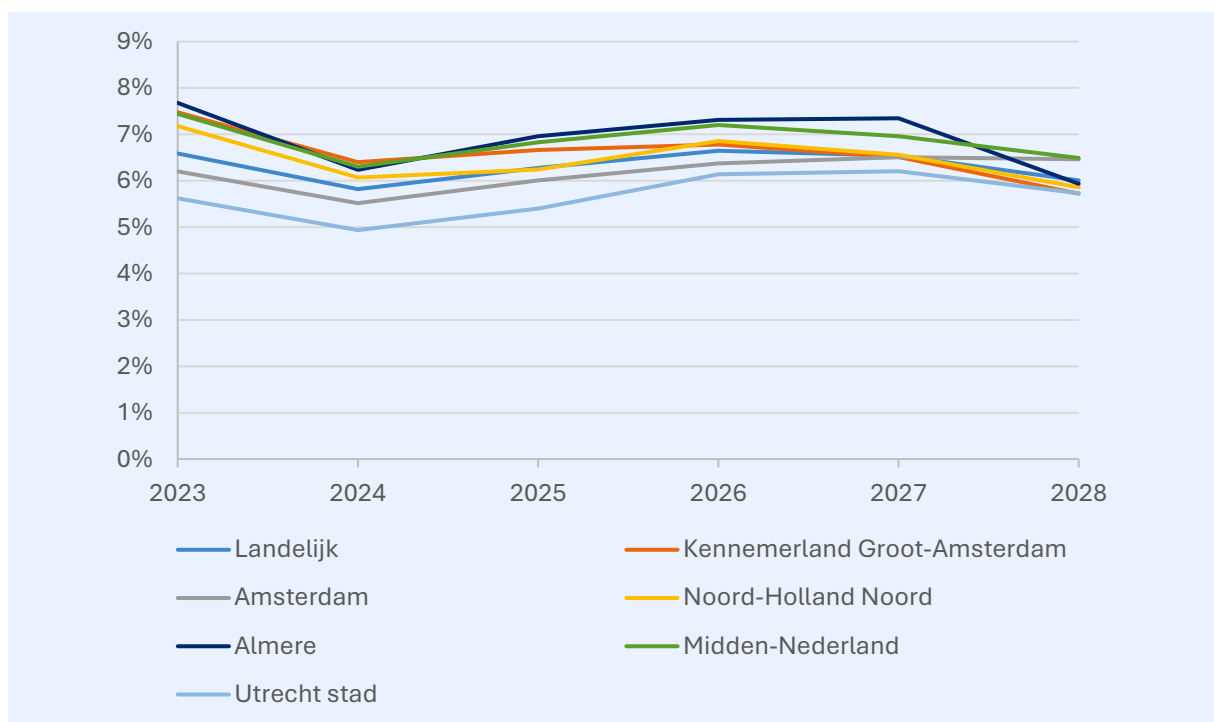
Geschiedenis	45	38	44	43	44	38
Levensbeschouwing	19	17	15	18	16	15
Maatschappijleer	31	26	29	30	29	27
Techniek	21	18	17	17	16	16
CKV, Kunstvakken	83	72	84	85	84	80
Gezondheidszorg en Welzijn	18	16	16	19	17	16
Klassieke Talen	20	15	16	16	15	14
Lichamelijke Opvoeding	62	51	59	63	61	58
Overige Vakken	-12	32	39	57	73	65
Praktijkonderwijs	59	55	55	55	55	50
Totaal	1.156	985	1.049	1.113	1.080	990

Hoe meer leraren er in een regio werken, hoe groter de vervangingsvraag vaak automatisch zal zijn. Het is daarom ook belangrijk te kijken naar de relatie tussen de vervangingsvraag en de werkgelegenheid. Zijn er in een bepaalde regio relatief meer leraren die op termijn (deels) vervangen zullen moeten worden?

Dit zien we in Figuur 7. In onderwijsregio's Amsterdam en Utrecht stad is de vervangingsvraag relatief het laagst, en ook iets lager dan het landelijk gemiddelde. Daar is het verloop dus laag. In de andere onderwijsregio's ligt de vervangingsvraag iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Over de ramingsperiode bewegen de onderwijsregio's naar het landelijk gemiddelde toe.

Tegenover de vervangingsvraag (en mogelijke veranderingen in de werkgelegenheid) staat de instroom. Met de instroom kunnen de ontstane gaten (deels) opgevuld worden. De instroom wordt in de volgende sectie besproken.

Figuur 7: Vervangingsvraag leraren als percentage van de werkgelegenheid

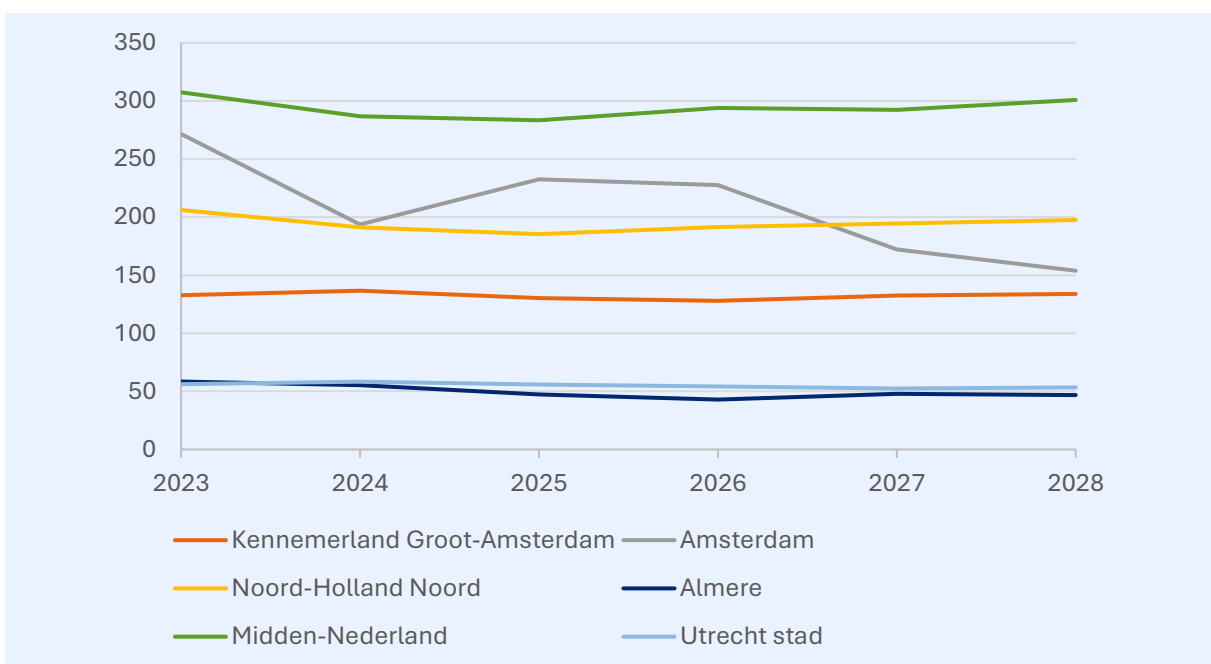

3.3 Instroom

Om aan de vervangingsvraag te kunnen voldoen, is instroom van leraren nodig. In Mirror worden drie soorten instroom van leraren onderscheiden: instroom vanaf een lerarenopleiding vo of ulo, vanuit de zogenaamde stille reserve⁸ en van zij-instroom. Figuur 8 toont de te verwachten instroom per onderwijsregio. Dit laat zien hoeveel fte aan nieuw personeel we kunnen verwachten, aangenomen dat er geen relevante beleidswijzigingen plaatsvinden. In Tabel 5 zijn de cijfers onderliggend aan deze figuur opgenomen en Tabel 6 toont de uitsplitsing naar vakken.

De komende jaren neemt de instroom van leraren in onderwijsregio Amsterdam relatief sterk af. In de rest van de onderwijsregio's blijft de instroom van leraren nagenoeg hetzelfde.

Figuur 8: Instroom leraren in fte

Tabel 5: Instroom leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	3.817	3.341	3.148	3.095	3.018	3.030
Kennemerland Groot-Amsterdam	133	137	130	128	133	134
Amsterdam	272	194	233	228	172	154
Noord-Holland Noord	206	191	185	191	194	198
Almere	58	55	47	43	48	47
Midden-Nederland	307	287	283	294	292	301
Utrecht stad	56	58	56	54	52	53

Tabel 6: Instroom leraren per vak in fte (voor Noordwest-Nederland)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	114	110	106	104	101	104
Duits	37	36	34	33	32	32
Engels	118	113	114	112	108	107

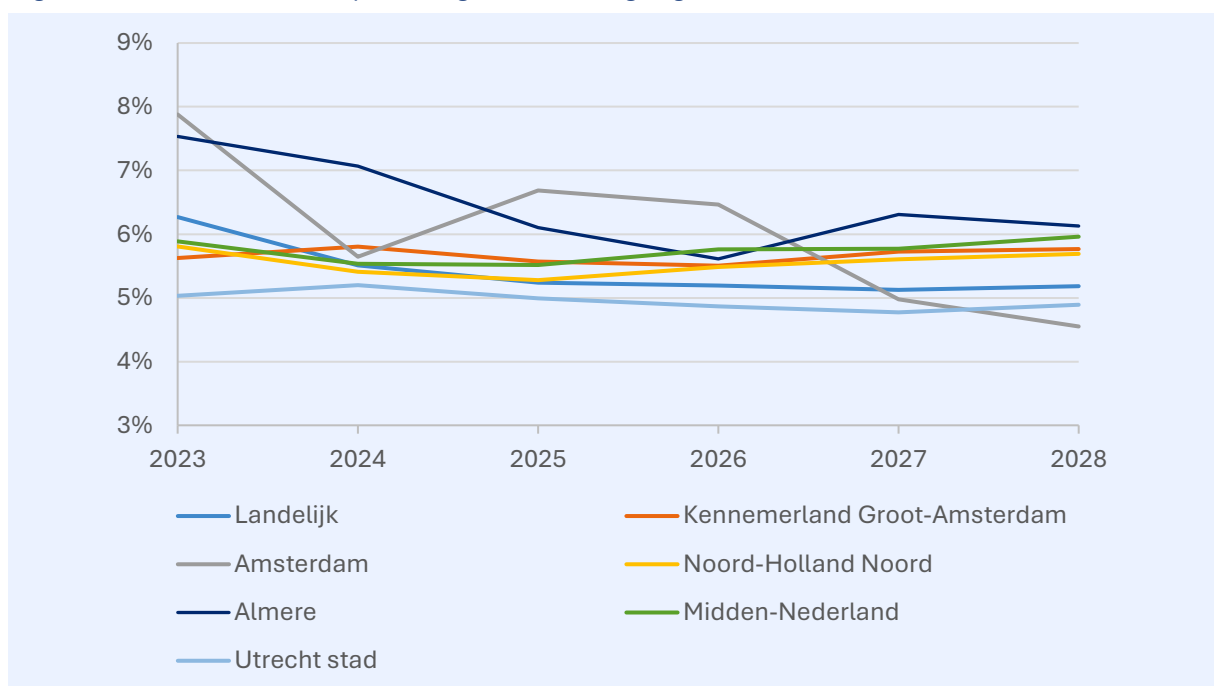
⁸ De stille reserve betreft personen met een onderwijsbevoegdheid die niet (meer) in het onderwijs werkzaam zijn.

Frans	32	31	28	27	26	26
Biologie	56	56	56	54	52	52
Informatica	4	4	3	3	2	2
Natuurkunde	31	32	30	28	28	28
Scheikunde	21	21	21	20	20	20
Wiskunde	92	89	84	81	80	80
Aardrijkskunde	35	34	35	36	34	34
Economie	64	62	64	63	62	62
Geschiedenis	52	41	41	41	38	36
Levensbeschouwing	12	16	15	15	14	14
Maatschappijleer	32	30	30	30	28	27
Techniek	21	21	20	19	18	19
CKV, Kunstvakken	124	70	81	82	73	72
Gezondheidszorg en Welzijn	29	25	20	19	15	15
Klassieke Talen	14	11	10	9	8	9
Lichamelijke Opvoeding	80	47	56	58	50	52
Overige Vakken	16	21	37	51	45	45
Praktijkonderwijs	49	53	50	54	57	51
Totaal	1.033	922	935	938	892	886

Ook deze ontwikkeling moeten we echter zien in relatie tot de werkgelegenheid in een regio. In regio's met veel werkgelegenheid zal de instroom waarschijnlijk sowieso hoger zijn. Figuur 9 toont daarom de te verwachten instroom als percentage van de werkgelegenheid. We zien nu dat ook ten opzichte van de werkgelegenheid de instroom voor onderwijsregio Amsterdam af zal nemen. Onderwijsregio Almere begint met een relatief hoge instroom. Deze zal licht dalen, maar boven het landelijk gemiddelde blijven. De rest van de onderwijsregio's zullen nagenoeg hetzelfde instroom behouden, terwijl het landelijk gemiddelde zal dalen.

Figuur 9: Instroom leraren als percentage van de werkgelegenheid

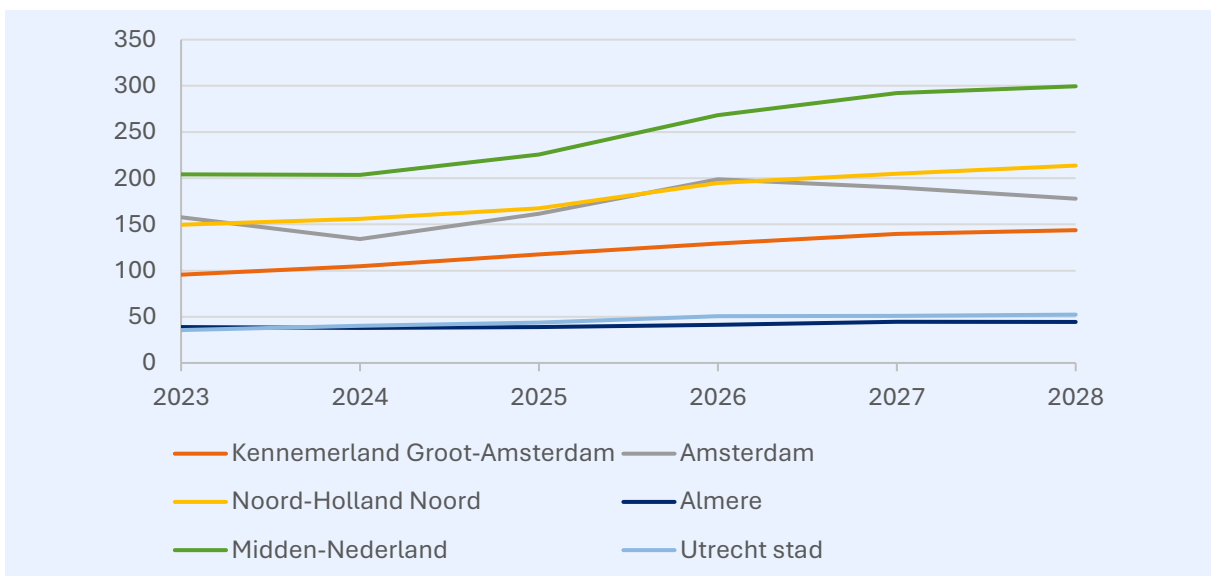

3.4 Onvervulde werkgelegenheid

Wanneer er veel extra leraren nodig zijn (toename werkgelegenheid) en/of er veel leraren vervangen moeten worden (vervangingsvraag) terwijl de instroom achterblijft, zal er meer onvervulde werkgelegenheid zijn. De vervangingsvraag kan dus groot zijn, maar als daar een hoge verwachte instroom tegenover staat, dan kan het tekort toch meevallen. Of als er een lage vervangingsvraag is, maar er tegelijkertijd een stijging in de werkgelegenheid is (omdat er meer leerlingen komen), dan kunnen zich toch tekorten voordoen. De onvervulde werkgelegenheid vormt daarom een goede indicator voor de te verwachten ontwikkelingen op de arbeidsmarkt voor leraren. Het laat zien waar mogelijk een extra inspanning geleverd zal moeten worden om het lerarentekort op te vangen of op te lossen.

Figuur 10 geeft de onvervulde werkgelegenheid weer in aantallen fte. Tabel 7 toont de achterliggende cijfers. In alle onderwijsregio's zullen de tekorten op termijn stijgen. Deze stijging is het sterkst in de onderwijsregio's Midden-Nederland en Noord-Holland Noord. Daar neemt de verwachte werkgelegenheid namelijk sterk toe.

Figuur 10: Onvervulde werkgelegenheid leraren in fte

Tabel 7: Onvervulde werkgelegenheid leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	2.380	2.292	2.407	2.726	2.864	2.914
Kennemerland Groot-Amsterdam	96	105	117	129	140	144
Amsterdam	158	134	162	199	190	178
Noord-Holland Noord	150	156	168	195	205	214
Almere	39	38	39	41	45	44
Midden-Nederland	204	204	226	268	292	300
Utrecht stad	36	40	44	51	51	52

In **Fout! Ongeldige bladwijzerverwijzing.** is de onvervulde werkgelegenheid uitgesplitst naar vakken. We zien dat tekorten zich met name concentreren rond de vakken Nederlands, Duits, Frans, Informatica, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde en op langere termijn ook Klassieke Talen. Bij de

vakken Wiskunde en Nederlands zullen zich naar verwachting in absolute zin de grootste tekorten voordoen.

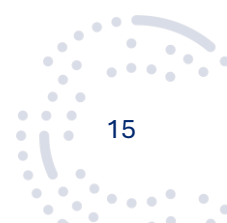
Tabel 8: Onvervulde werkgelegenheid leraren per vak in fte (voor Noordwest-Nederland)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	128	139	158	186	193	191
Duits	40	47	57	67	73	77
Engels	63	43	36	40	33	25
Frans	34	41	52	70	80	91
Biologie	32	26	23	25	24	19
Informatica	22	28	34	40	44	47
Natuurkunde	42	50	59	69	77	81
Scheikunde	36	40	49	59	67	70
Wiskunde	123	132	155	182	194	204
Aardrijkskunde	25	23	22	27	25	25
Economie	43	36	38	41	37	30
Geschiedenis	10	4	4	4	4	3
Levensbeschouwing	8	8	6	9	10	10
Maatschappijleer	19	13	12	11	8	5
CKV, Kunstvakken	4	3	4	5	5	4
Gezondheidszorg en Welzijn	15	6	3	2	2	2
Klassieke Talen	12	14	18	23	28	32
Lichamelijke Opvoeding	3	3	3	4	4	3
Overige Vakken	0	0	2	4	4	3
Totaal ⁹	682	677	755	883	922	931

Om de tekorten in perspectief te plaatsen gaan we nog één stap verder. We kijken naar de relatieve onvervulde werkgelegenheid. Dit is de onvervulde werkgelegenheid in fte ten opzichte van de werkgelegenheid: welk aandeel van het totale aantal fte's kan niet worden ingevuld? Deze relatieve onvervulde werkgelegenheid geeft een indicatie van de omvang van de tekortenproblematiek in de regio.

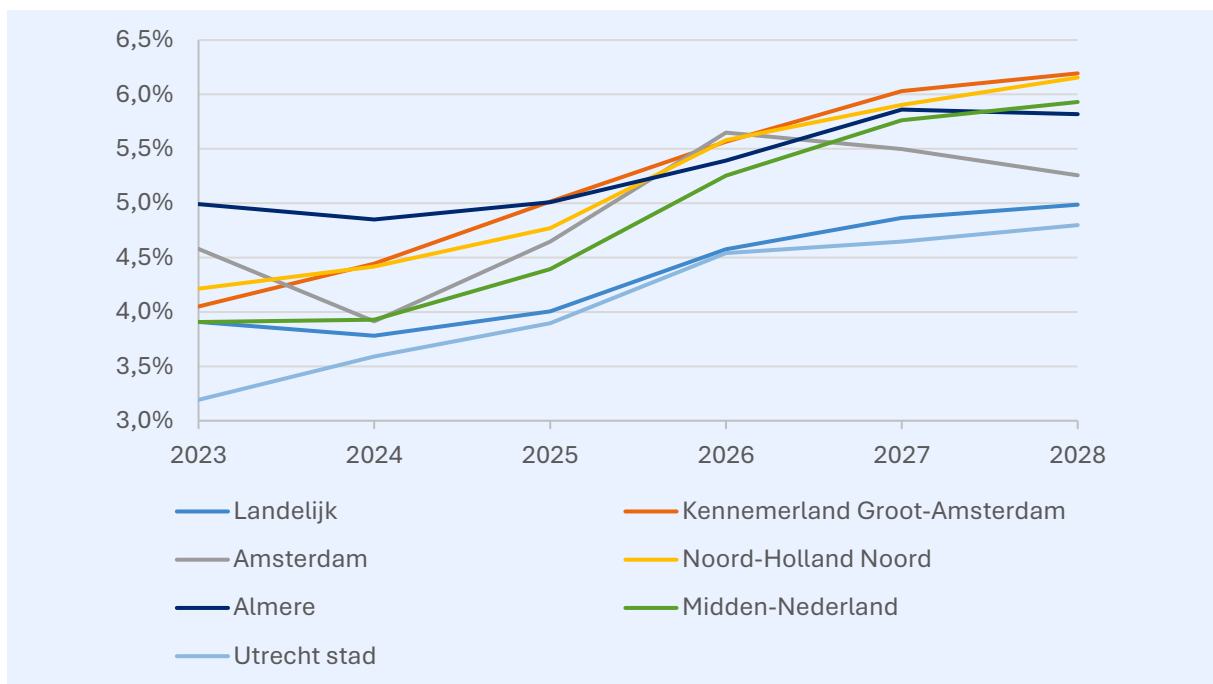
Figuur 11 laat zien dat we in alle onderwijsregio's in Noordwest-Nederland een stijgende relatieve onvervulde werkgelegenheid verwachten. Voor onderwijsregio Utrecht stad worden er tekorten rond het landelijk gemiddelde verwacht. Voor Amsterdam komt het tekort aan het eind van de ramingsperiode rond het landelijk gemiddelde uit. Voor de overige onderwijsregio's in Noordwest-Nederland worden op termijn tekorten boven het landelijk gemiddelde verwacht.

⁹ Exclusief hier niet getoonde vakken. Dit betreft de vakken Techniek en Praktijkonderwijs, zie voor een toelichting het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel: po, vo en mbo (2023-2033)' op mirrorpedia.nl/publicaties.

Figuur 11: Relatieve onvervulde werkgelegenheid leraren

4 Meer informatie over de arbeidsmarkt in uw regio

In de voorgaande hoofdstukken hebben we geprobeerd een globaal beeld te schetsen van de onderwijsarbeidsmarkt in uw regio en de ontwikkelingen die we daarin de komende jaren verwachten. Voor een completer beeld is het echter van belang om ook zicht te krijgen op aanvullende kenmerken, inclusief kenmerken die voor uw regio mogelijk van speciaal belang zijn. Gegevens over dergelijke kenmerken zijn per regio te vinden op het dashboard ‘Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers’.¹⁰

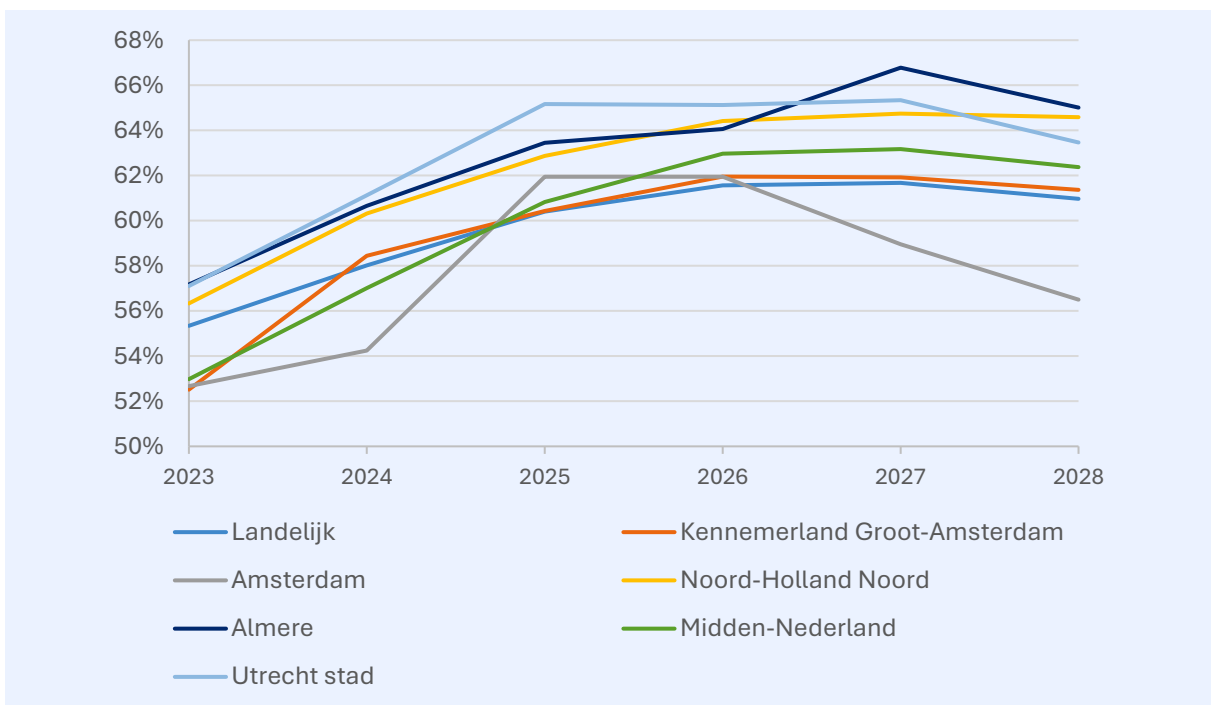
In deze sectie lichten we enkele inzichten uit die ook in te zien zijn via het dashboard. Zo gaan we in op verwachtingen voor de instroom, de betrekkingssomvang en het aantal fte’s dat ingevuld wordt door vrouwen.

4.1 Bronnen van instroom

In sectie 3.3 beschreven we de totale instroom. Nieuwe leraren kunnen echter vanuit verschillende bronnen instromen, waarbij de lerarenopleidingen en de stille reserve veruit de grootste bronnen zijn. Inzicht in de bronnen van instroom kan helpen een beeld te krijgen van hoe de instroom in de toekomst kan worden verhoogd.

In Figuur 12 is het verwachte aandeel van instroom van de lerarenopleidingen in de totale instroom per onderwijsregio te zien en in Figuur 13 het aandeel van instroom vanuit de stille reserve.¹¹

Figuur 12: Aandeel instroom van de lerarenopleidingen in de totale instroom, gewogen met fte

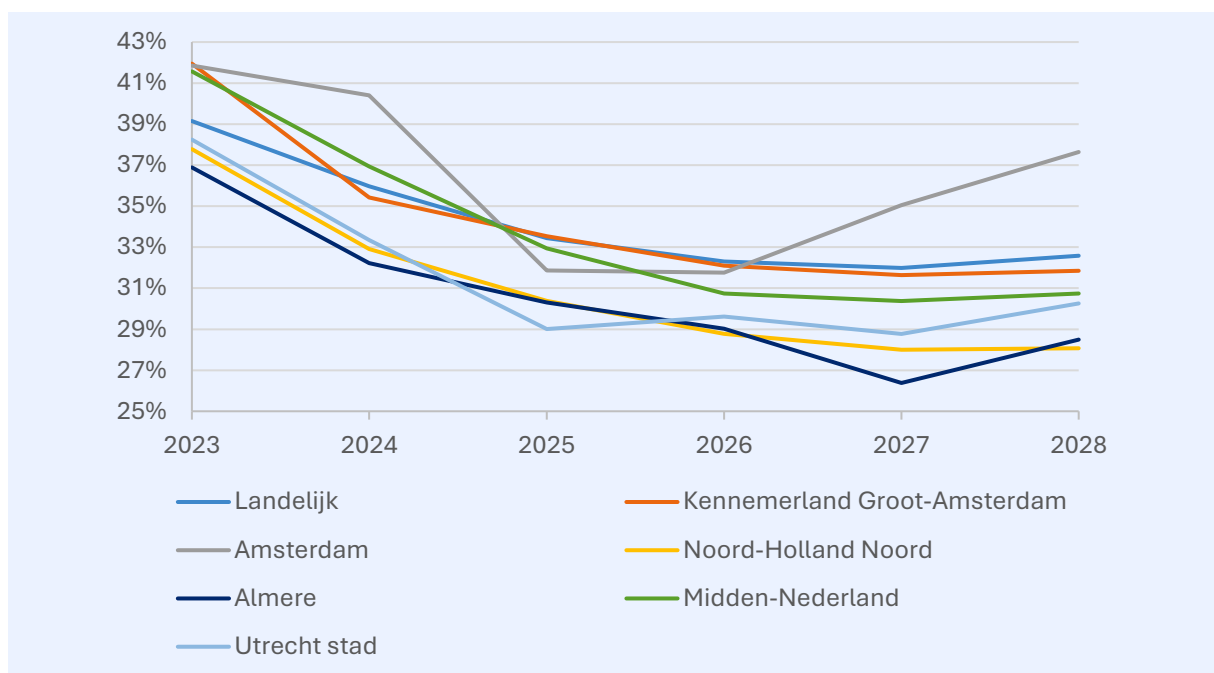
¹⁰ <https://onderwijsarbeidsmarkt.incijfers.nl/>

¹¹ De stille reserve wordt gevormd door personen met een onderwijsbevoegdheid die niet in het onderwijs werkzaam zijn.

Figuur 13: Aandeel instroom vanuit de stille reserve in de totale instroom, gewogen met fte

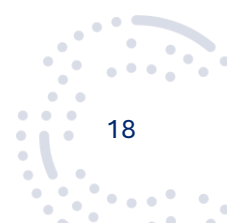

We zien in Figuur 12 en Figuur 13 onder andere dat de onderwijsregio Amsterdam op termijn relatief weinig afstudeerders van de lerarenopleidingen zal kunnen betrekken, maar wel meer dan landelijk gemiddeld stille reserve zal kunnen aantrekken. Onderwijsregio Kennemerland Groot-Amsterdam zal rond het landelijk gemiddelde zitten wat betreft de bronnen van instroom. De overige onderwijsregio's uit Noordwest-Nederland kunnen bovengemiddelde instroom vanuit de lerarenopleidingen verwachten, maar weer minder instroom vanuit de stille reserve.

4.2 De betrekkingssomvang

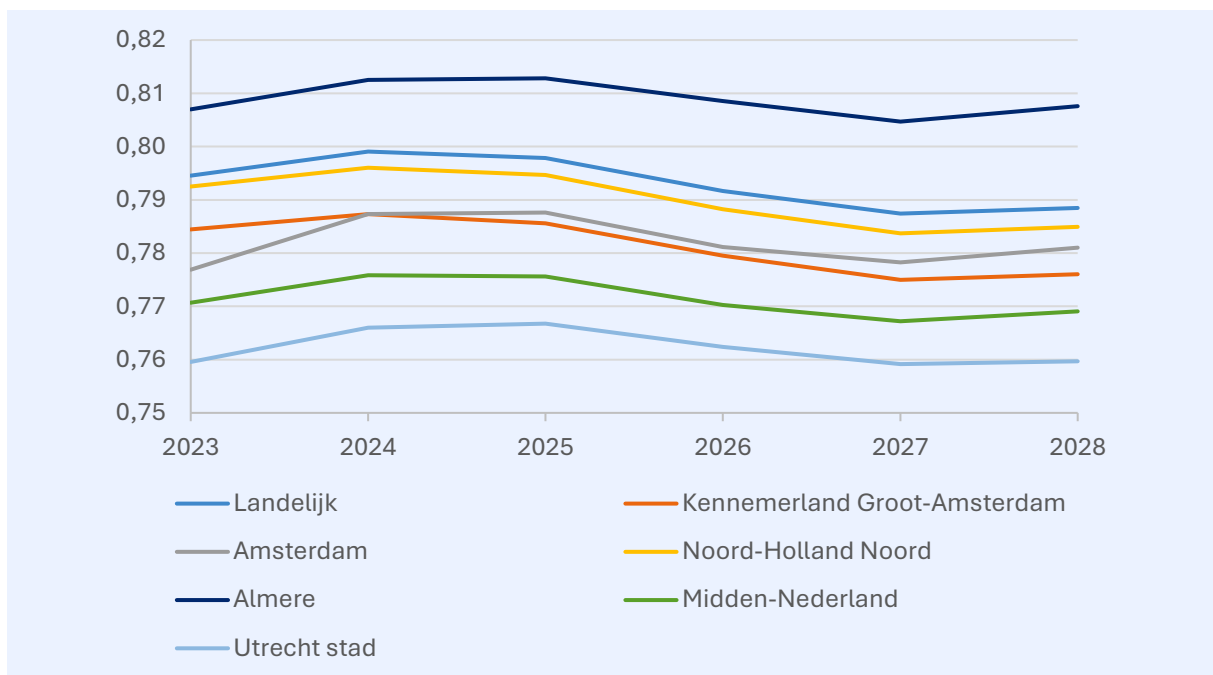
Bij het oplossen van tekorten kan het zinvol zijn de instroom van leraren te stimuleren, maar ook om bestaande leraren te stimuleren meer te gaan werken. Daarvoor is het van belang zicht te hebben op ontwikkelingen in deeltijdwerk in de regio. Figuur 14 laat de te verwachten gemiddelde betrekkingssomvang per onderwijsregio zien. We zien dat deze landelijk en in alle onderwijsregio's nagenoeg hetzelfde zal blijven.

In de regio Almere ligt de betrekkingssomvang hoger dan het landelijk gemiddelde, terwijl deze in de overige regio's varieert van iets onder tot aanzienlijk onder het landelijk gemiddelde. In Utrecht stad ligt de gemiddelde betrekkingssomvang het laagst van alle regio's in Noordwest Nederland.

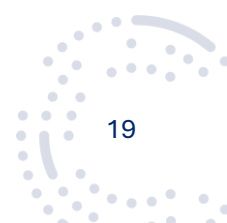
Figuur 14: Gemiddelde betrekkingssomvang (fte)

4.3 Het aandeel vrouwen

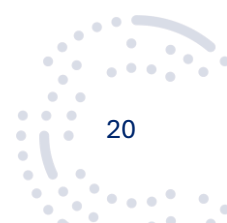
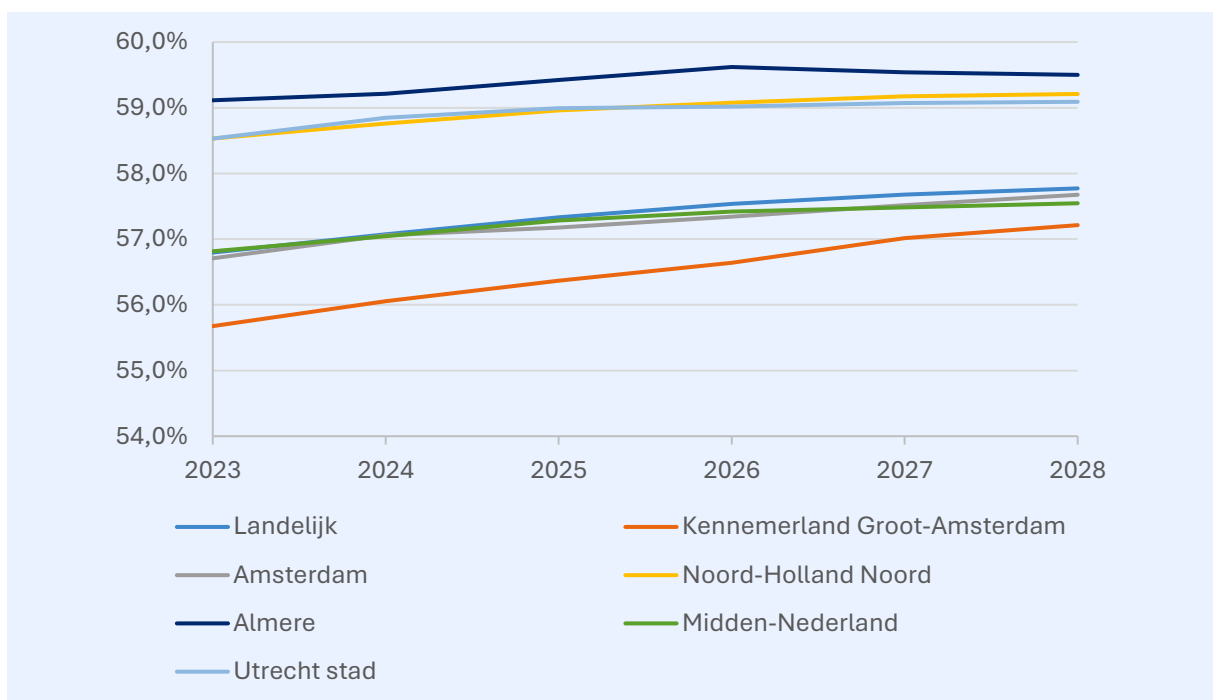
In het onderwijs werken relatief veel vrouwen en wordt gestreefd naar een gelijkere man-vrouw verhouding. Vrouwen werken ook relatief vaak in deeltijd. Vanuit dat oogpunt is het ook relevant zicht te krijgen op hoeveel vrouwen er in de regio werken.

Figuur 15 laat het aandeel vrouwen in de onderwijsregio's zien, gewogen met fte. De onderwijsregio's Noord-Holland Noord, Almere en Utrecht stad hebben een groter aandeel vrouwen dan het landelijk gemiddelde. In de regio's Amsterdam en Midden-Nederland loopt het aandeel vrouwen nagenoeg gelijk met het landelijk gemiddelde. Kennemerland Groot-Amsterdam heeft als enige onderwijsregio in Noordwest-Nederland een aandeel vrouwen dat kleiner is dan het landelijk gemiddelde. Naar verwachting zal het aandeel vrouwen in zowel de onderwijsregio's als landelijk licht stijgen, waardoor de relatieve posities nagenoeg hetzelfde zullen blijven.

Figuur 15: Aandeel vrouwen, gewogen met fte

A Indeling onderwijsregio's per landsdeel

Tabel 10: Noordwest-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Almere	Almere
Amsterdam	Landsmeer, Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel
Kennemerland Groot-Amsterdam	Aalsmeer, Amstelveen, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, De Ronde Venen, Uithoorn, Velsen en Zandvoort
Midden-Nederland	Alphen aan den Rijn, Waddinxveen, Amersfoort, Baarn, De Bilt, Bunnik, Bunschoten, Culemborg, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Houten, Huizen, IJsselstein, Laren, Leusden, Montfoort, Nieuwegein, Nijkerk, Putten, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, West Betuwe, Wijdmeren, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Noord-Holland Noord	Landsmeer, Alkmaar, Bergen (NH.), Beverwijk, Castricum, Dijk en Waard, Drechterland, Edam-Volendam, Enkhuizen, Heemskerk, Heiloo, Den Helder, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Oostzaan, Opmeer, Purmerend, Schagen, Stede Broec, Texel, Uitgeest, Waterland, Wormerland en Zaanstad
Utrecht stad	Utrecht

Tabel 11: Noord-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Friesland, NOP en Urk	Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Noordoostpolder, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Urk, Vlieland en Waadhoeke
Groningen VO-VSO	Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Tynaarlo, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde
Noorderwijzer	Aa en Hunze, Assen, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Steenwijkerland, Westerveld en Weststellingwerf

Tabel 12: Oost-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Achterhoek Veluwezoom	Aalten, Bronckhorst, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Rheden, Rozendaal, Winterswijk en Zutphen
Regio Zwolle en omgeving	Apeldoorn, Dalfsen, Elburg, Epe, Ermelo, Hardenberg, Harderwijk, Hattum, Heerde, Kampen, Nunspeet, Oldebroek, Olst-Wijhe, Ommen, Staphorst, Wierden, Zwartewaterland en Zwolle
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	Almelo, Berkelland, Borne, Deventer, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Oost Gelre, Raalte, Rijssen-Holten, Tubbergen en Twenterand

Tabel 13: Zuid-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Brabant-Oost	Asten, Bernheze, Best, Bladel, Boekel, Boxtel, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Gennep, Helmond, 's-Hertogenbosch, Laarbeek, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oss, Sint-Michielsgestel, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre en Zaltbommel

Tabel 14: Zuidwest-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Onderwijsregio Haaglanden	Midden-Delfland, Delft, 's-Gravenhage, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Westland en Zoetermeer
Groene Hart	Alphen aan den Rijn, Waddinxveen, Gouda, Krimpenerwaard en Nieuwkoop
Leiden, Duin en Bollenstreek	Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude
Rijnmond	Midden-Delfland, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Dordrecht, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hoeksche Waard, Krimpen aan den IJssel, Maassluis, Molenlanden, Nissewaard, Papendrecht, Ridderkerk, Schiedam, Sliedrecht, Vlaardingen, Voorne aan Zee en Zwijndrecht
Rotterdam vo/mbo	Rotterdam
Zeeuwse OnderwijsRegio	Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen

B Achtergrond ramingsmodel Mirror

Mirror is gebaseerd op gegevens afkomstig uit het personeelsbestand van nagenoeg alle onderwijspersoneel in Nederland. In het model worden voor elk individu voor ieder jaar in de periode 2023-2028 kansen voorspeld of men bijvoorbeeld uitstroomt uit het onderwijs, een grotere of kleinere aanstellingsomvang krijgt, op een andere school in het vo gaat werken, van functie verandert of gebruikmaakt van de seniorenregeling.

Deze kansen worden gebaseerd op historisch gedrag en hangen behalve van persoonskenmerken bijvoorbeeld ook af van school- en regionale kenmerken. Door deze veranderingen kunnen vacatures ontstaan. Vervolgens wordt ieder jaar voor afgestudeerden van de lerarenopleidingen en personen die voorheen in het onderwijs hebben gewerkt bekeken of men een baan in het onderwijs accepteert of niet. Tevens wordt zij-instroom gesimuleerd. Indien vacatures niet opgevuld kunnen worden, spreken we van onvervulde werkgelegenheid. In het model is uitgegaan van de wet- en regelgeving per 1 januari 2023 en de cao van juli 2023.

Een belangrijke kanttekening is dat de ramingen gebaseerd zijn op bestaand beleid en in het verleden waargenomen gedrag. Aanvullend beleid en gedragsveranderingen zullen er echter toe (moeten) bijdragen dat niet alle voorspelde tekorten zich ook daadwerkelijk voordoen. De voorspelde tekorten zijn dan ook vooral een indicatie van de mate waarin aanvullend beleid en gedragsveranderingen nodig zijn om tekorten te voorkomen c.q. te verkleinen.

Recente beschrijvingen van de uitkomsten van Mirror op landelijk niveau zijn gepubliceerd in het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo, 2023-2033'. Meer informatie over Mirror is te vinden op mirrorpedia.nl.

C Toelichting kernvariabelen

Figuur 16 illustreert de relatie tussen de werkgelegenheid, vervangingsvraag, instroom en onvervulde werkgelegenheid. De werkgelegenheid in jaar t (bijvoorbeeld 2025) is voor zover mogelijk ingevuld met leraren. Waar scholen onvoldoende leraren kunnen vinden, spreken we van onvervulde werkgelegenheid. De werkgelegenheid (paragraaf 3.1) voor jaar $t+1$, hier 2026, kan hoger of lager liggen dan in 2025. Dit hangt namelijk af van het aantal te verwachten leerlingen. Van de leraren die in 2025 op de scholen werken stroomt een deel uit. Daardoor ontstaat er een vervangingsvraag (paragraaf 3.2). Scholen proberen een eventuele toename in werkgelegenheid en de vervangingsvraag in te vullen door nieuwe leraren aan te nemen. Dit leidt tot instroom (paragraaf 3.3). Waar dat niet lukt, resteert wederom onvervulde werkgelegenheid (paragraaf 3.4).

Figuur 16: Toelichting kernvariabelen

